

PERUSKOULUN YLÄLUOKAT - TUNNUSTUSPALKINNOT

Jenni Lapinsalo / Muurolan yläaste
Opettaja Elina Kaasila

SUOJELKAA ITÄMERTA

Se kesäkuun aamu oli koskea, mutta lämmin. Meren tuoksu ja lokkien kirkuna saivat minut nousemaan ylös. Menin kannelle ja katselin merta. Niin kaunis, mutta silti niin haavoittuvainen. Voi kuinka julmia me ihmiset olemmekaan, kun saastutamme merta. Mutta mitä minä, pieni ihminen voisin tehdä Itämeren hyväksi?

Maapallon pinta-alasta on noin 70 % merta, mutta suurin osa niistä on ihmisille tuntematonta aluetta. Valitettavasti yksi maailman saastuneimmista meristä on Itämeri. Suomenlahti on sen rehevöitynein alue.

Vaikka Suomenlahden ympärysvaltioissa rehevöitymistä aiheuttavat päästöt ovat vähentyneet, massiiviset sinileväesiintymät keskikesäisin ovat lisääntyneet.

Maatalouden ravinnepäästöt, kasvatuskasvut ja kalankasvatus aiheuttavat rehevöitymistä. Pietarin käsittelemättömät jätevedet on yksi Suomenlahden suurimmista fosfori- ja typpipäästöjen tuottajista. Seurauksena rehevöitymisestä ohjaan vajoavat kuolleet levät kuluttavat happea hajotessaan. Pohjan hapettomat alueet ovat laajentuneet. Merta rehevöittää entisestään pohjasta liukenevat aineet, jotka aiheutuvat hapettomista oloista.

Pietarissa ei ole millään jätevedenpuhdistamolla käytössä kemiallista fosforinpoistoa, ei edes vasta-avatulla Lounaisella puhdistamolla. Vaikka suurin osa Pietarin jätevesistä ohjataan nykyisin puhdistamoille, puhdistusprosesseissa vain osa rehevöittävästä fosforista poistetaan. Suuret fosforimäärät, jotka pääsevät mereen, muodostavat sinilevän lisääntymiselle suotuisat olosuhteet. Kemiallista fosforinpoistoa on käytetty Suomessa 1970-luvulta lähtien.

Itämeren rehevöittävät myös laivojen jätevedet. Matkustajalaivoilla syntyy 1,6 miljardia litraa harmaata vettä vuosittain, kuten pesuvettä. Etenkin kansainvälisillä merialueilla merkittävä osa laivojen jätevesistä päätyy käsittelemättömänä mereen, mikä lain mukaan näillä alueilla on sallittua. Matkustajalaivoilla WC vedetään yli 100 miljoonaa kertaa vuodessa. Osa WC:stä peräisin olevista mustista vesistä dumpataan myös sellaisinaan suoraan Itämereen. Tämän tiedon jälkeen uiminen Itämeressä jää aika vähäiseksi. Minua oksettaa ajatus, että uisin meressä, jossa on toisten vessajätettä.

Alusten, jotka liikennöivät Itämerellä, vuotuinen ravinnemäärä on 460 tonnia typpeä ja 150 tonnia fosforia. Alusjätevesistä voidaan poistaa 75-90 % fosforia, jos käytettäisiin parasta mahdollista saatavilla olevaa teknologiaa.

Itämeren suojeleminen on vaativaa työtä. Se edellyttää tarkkaa tutkimustietoa ja –työtä ja tehokkaita toimenpiteitä saastumisen estämiseksi. Itämeren suojelukomissio HELCOM valmistelee tilanteen parantamiseksi uutta suojeleohjelmaa merialueelle.

John Nurmisen Säätiö pyrkii toimimaan hankkeilla puhtaamman Itämeren puolesta, millä on mittava vaikutus. Pietarin jätevesien kemiallinen fosforinpuhdistusprosessi on ensimmäinen kohde. Hanke on kansalaisaloite, mikä toteutetaan suomalaisten yksityishenkilöiden ja yritysten tuella. Hanke toteutetaan yhteistyössä Vodokanalnin kanssa, joka on Pietarin vesilaitos.

Seuraavaksi on lainaus WWF:n laatimista suositustoimista, joilla Suomen valtio voi pelastaa Itämeren rehevöitymiseltä. Tässä on vain muutama toimista, jota listalla oli:

”Yleiset toimet: 1. Hallituksen pitää suunnata riittävästi varoja Itämeren suojeluun, jotta Suomen Itämeren suojeluohjelmaan nyt kirjatut toimet voidaan toteuttaa kokonaisuudessaan. 2. Metsätalouden pitää toteuttaa entistä tehokkaampia vesiensuojelutoimia. 3. Taajamien ja teollisuuden jätevesienpuhdistamoja uusittaessa on otettava käyttöön paras mahdollinen tekniikka. 4. Kalankasvatuksessa tulee siirtyä suljettuun kiertoon ja tarvittaessa siirtää tuotanto maa-almaitisiin. 5. Laivojen alusjätevesipäästöille tulee saada aikaan täyskielto koko Itämerelle.”

Vaikka WWF on laatinut suosituslistan toimista, joihin pitäisi ryhtyä, jotta vaara olisi kokonaan ohi, vielä on typpi- ja fosforipäästöjä ja Itämerellä tapahtuu öljyonnettomuuksia, jotka vaikeuttavat kalojen ja lintujen elämää. Myös suurimmaksi osaksi veden tuotannosta vastaava kasviplankton varjostuu ja sen solut kuolevat. Tämä vaikuttaa planktonin populaatioon, ja edelleen heijastuu korkeammille ravintoverkon tasoille. Veden mikroskooppisten eläinten eli eläinplanktonin ravinnon saatavuutta vaikeuttaa pienten levien kuolema.

Jos jatkamme tätä rataa, että saastutamme merta, meillä on kohta saastunut allas, josta ei ole kellekään iloa. Tästä tulee paha mieli. Toiset yrittävät suojella ja samalla toiset saastuttavat sitä. Vaikken asukkaan merenrantakaupungissa, olen huolissani rakkaasta merestämme. Meidän tyhmiä ihmisten pitäisi ottaa itseämme niskavilloista kiinni ja alkaa ajatella sitä, miltä Itämeri näyttää 10-15 vuoden päästä. Sitä ajatellessamme voisimme saada ihmiset ymmärtämään Itämeren tilanteen.

Ehken yksin pysty tekemään itämeren hyväksi mitään, mutta koko Suomen ja muiden Itämerta ympäröivien valtioiden tuella saamme tämän rakkaan Itämeremme puhdistettua.